

A diákigazolvánnyal járó kedvezmények érvényesülésének tapasztalatai

(Folytatás az 1. oldalról.)

ünk szerint a színházban egyes esetekben a határozattól eltérő gyakorlata alakult ki.

Igy az AIB-határozat a kedvezményekről szólva először — megemlítve a kivételeket — kimondja, hogy „Valamennyi színház ... jegyeinek 50%-át diákjegyként adja ki.” Majd pedig néhány sorral lejjebb: „Diákjegyet a színházak plakátjain feltüntetett előadásokhoz lehet váltani”, azaz végső soron a színház műsorpolitikájának alakítói döntenek el, — mivel a szabályozás ezt lehetővé teszi — hogy melyek azok az előadások, ahol biztosítanak kedvezményt. A gyakorlat pedig azt mutatja, (pl. Vigszínház, Pesti Színház, Szegedi Nemzeti Színház), hogy a nagyobb „kasszasiker” hozó előadásoknál egyáltalán nem nyújtják ezt a kedvezményt. További észrevétel ezenkívül, az is, hogy az előbbi kategóriába tartozó előadások esetében az 50%-os, az igénybevételehez kevésnek tűnik. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a diákjegyek felhasználása is alacsony. Pl. a Szegedi Nemzeti Színház Kisszínházában 1981. szeptembertől 1982. januárig 584 diákjegyet vásároltak és 1411 diákjegyet lehetett volna igénybe venni. Hasonló a helyzet a zenés színház esetében is. (Váltottak 144-et, lehetett volna 736-ot.) Az iménti adatokkal összefüggésben nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogyan alakult a jelzett időszakban a színház műsorkínálata. További ellentmondást eredményez, hogy a határozat szerint csak a legalsóbb jegykategóriába tartozó jegyek értékesíthetők diákjegyként. Javaslatként hangzott el, hogy helyes volna a kedvezményformát kiterjeszteni a mozielőadásokra is.

3. Szálláskedvezmény: Jelenleg erről a területről elegendő tapasztalat nem áll rendelkezésre. Úgy tűnik, hogy a hallgatók előtt nem világos, hogy milyen juttatásról van szó. Sokan felvetették, hogy a kedvezmény miért nem terjed ki a szállodákra is. Megyénkben az Országos Idegenforgalmi Hivatal rendelkezése alapján 1981. aug. 23-a óta a Szeged Tourist Idegenforgalmi Hivatal üzemeltetésében levő két kempinget (a szegedi és a makói) jelölték ki arra, hogy nyújtson a sátorozó diákoknak a diákigazolvány felmutatása mellett 50%-os térítési kedvezményt.

A vizsgált időszakban tekintettel az őszi-téli időnyre, a szállással kapcsolatos problémákat még nem jeleztek, de itt is meg kell jegyeznünk a szabályozás hiányosságait, azt ui. hogy a határozatból nem derül ki, hogy kedvezményt csak a sátorhelyekre, vagy ezen túl kempingek területén levő faházakra, ill. motelekre is igénybe lehet-e venni. A jelenlegi megfogalmazás ezt nem tisztázza világosan. Ezzel szemben Csongrád megyében a két kijelölt kempingben a kedvezményt csak sátorozók részére biztosítják.

Az sem mérhető még fel, hogy milyen lesz a érdeklődés a szálláshelyek iránt. Az idáig kijelölt két kemping kevesnek tűnik. Felvetették (JATE), hogy a kijelölt szálláshelyek szezonális nyitvatartásúak és éppen emiatt a téli időszakban nem vehető igénybe. Ebből önként adódik, hogy e területen a kedvezmény gyakorlati kiszélesítése feltétlenül indokolt és szükséges lenne.

4. Étkezési kedvezmény: Az elmúlt időszakban a legtöbb vitát és észrevételt a kedvezményeknek ez a formája váltotta ki és a kérdés ma sincs megnyugtatóan rendezve.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezt a juttatási formát igen kevesen veszik igénybe (Szegeden naponta mindössze 30—40 adagot értékesítenek.) Jelenleg megyénkben 5 város (Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Szentes, Csongrád) 8 vendéglátóipari egységében kapható diákmenü. Az őszi időszakban a problémát főként az jelentette, hogy a kijelölt egységek vezetői nem voltak kellően tájékozottak és ebből következően az árképzés sem volt egységes. A felmérések tanúsága szerint 15—20 Ft közötti árak alakultak ki, ami elfogadhatónak tűnik. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy pl. Szegeden az „Egyetem” étteremben (közismert nevén Gödör) diákmenü rendelése csak du. 14.30 után van lehetőség, ill. általánosságban kifogásolható, hogy nem alakult ki megfelelő választék. Sok esetben korábban hiányzott a diákmenü igénybevételek lehetőségéről való tájékoztatás is, bár ez a hiányosság utóbb megszűnt. Javasoljuk, hogy érintett vendéglátóipari egységeket kijelölő szervek a jövőben jobban vegyék figyelembe, hogy e juttatás iránt napközben, főként a városok központjában tartózkodó, tanuló középiskolások, egyetemisták mutatnának érdeklődést. Véleményünk szerint az eddigieknél szélesebb választékkal és mérsékelt árakkal tovább kellene szélesíteni ezt a szolgáltatást, ill. át kellene gondolni — különösen Szegeden —, hogy mely üzletekben nem célszerű ezt fenntartani.

5. Kölcsönzési kedvezmény: Ez a forma ma még megyénkben nem vehető igénybe. Ennek oka, hogy az „Úttörő és Ezermester Bolt” Vállalat nem rendelkezik megfelelő raktárhelyiséggel, ahol a kölcsönzés és az eszközök tárolása megoldható lenne, tehát a működéses személyi feltételei és az eszközök biztosítottak, de nem áll rendelkezésre megfelelő fedezet tároló helyiség kialakítására.

6. Sportkedvezmények: Az e területről beérkezett információk nem teljesek. Viszonylag átfogó kép csupán az OTSH által felügyelt sportintézményekről alakult ki. A megyei OTSH folyamatosan ellenőrzi a kedvezmények biztosítását. A szabályozás ellentmondása lehet azonban az, hogy korábban számos egyesület biztosított ingyenes belépőket, amelyek félt, hogy a jövőben megszűnnek. A sportrendezvényekre járó kedvezmények általában igénybevehetőek, jól kihasználta, erre panasz nem érkezett. Az uszodabérletek, Szegeden a határozatokban foglaltaknak megfelelően, megválthatók.

A fentiek figyelembevételével a következőket javasoljuk:

a) Lépéseket kell tenni a megfelelő városi és megyei szervek felé, hogy tájékoztassák az okokat, amelyek az étkezési kedvezmény alacsony felhasználását eredményezik és hozzanak megfelelő intézkedéseket, hogy ezt a juttatást szélesebb hallgatói réteg vehesse igénybe. Az üzletek kijelölésénél pedig a jövőben jobban vegyék figyelembe a felsőoktatási intézmények városon belüli elhelyezkedését.

b) A lehető legrövidebb időn belül meg kell oldani, hogy igénybe vehetők legyenek az „Úttörő és Ezermester Bolt” Vállalat sport-, turisztikai-, szolgáltatásai. A megfelelő raktár, üzlethelyiség kialakításánál, helyének kijelölésénél vegyék figyelembe a várható igényeket (pl. csónakkölcsönzés).

c) A felsőoktatási KISZ-szervezetek bizottságai ismételtlen propagálják a diákigazolvánnyal járó kedvezményeket.

d) Az egész éves nyitvatartású kempingek esetében (pl. szegedi) biztosítsák a téli időszakban is a kedvezményes elhelyezési lehetőségeket. Javasolni kell a Szeged Tourist Idegenforgalmi Hivatalnak, vizsgálja meg, hogy az említett juttatásokat milyen módon lehetne kiterjeszteni a megye más kempingreire.

e) Jelezni kell a felső állami és KISZ-szervek felé a szabályozás korábban már jelzett ellentmondásait, így különösen azt, hogy a színházjegy-kedvezmény biztosításánál szükséges az országosan egységes gyakorlat kialakítása érdekében központi intézkedés.

DR. CZUKOR JÓZSEF

Én így látom...

A Szegedi Egyetem előző, április 8-i számában, Mórocz Károly lejegyzésében megjelent egy riport „Mi így látjuk...” címmel. A riportalanok válaszáikban több olyan kérdést is érintettek, melyek feltétlenül foglalkoztatják (ha nem, az nagy baj) a mai JATE-s hallgatókat. A riport záró sorában megfogalmazott „vitára felhívás” értelmében toltam fogtam, s a következő néhány gondolatot vettem a papírra, melyeknek középpontjában nem a hallgatói alkoholizálás mértéke, mint inkább a tudományegyetemi képzés mikéntje áll. Írással én is továbbgondolásra készítem szeretném az olvasót, s esetleg nyilvános állásfoglalásra is.

♦ A sorok írója bölcsész hallgató és mondjuk, másodéves, túl az első év hajtásán és optimizmusán, az első csalódásokon, kudarcokon, s jelenleg éppen benne egy olyan válságban, melyből úgy látja igen nehezen tud kikerülni.

Vizsgák után kicsit fáradt, kicsit kiégett az egyetemista. Persze, nem a sok tudástól fáradt el, hanem a rengeteg ún. tanulástól, aminek többszörösen nem látja értelmét. Igaz, az új tanév első hetében kipihent már nem is gondol az elmúlt 40 napra, esetleg a következőre. Bár ez a fáradtság lehetne éppen jóleső, a kiégtettség érzése nélkül, amit követhetne a kellemes pihenés. S hogy mégsem...

A problémák ott és akkor jelentkeznek, amikor évközben is az ürességet érzik magában az egyetemista, ha nem is mindig mondja ki, nem is mindig a tudástól ittasul meg, hanem némi alkoholtól. S némely elmélyült pillanatában már nem azt vizsgálja, hogy tulajdonképpen mit akar, mert biztosan akart valamit, amikor az egyetemre jött, hanem, hogy egyáltalán mit keres az egyetemen...

♦ És most április végén egyre inkább nem látom értelmét, hogy itt vagyok az egyetemen, ami nem jelenti azt, nincs rá okom és célom azzal, hogy mégsem hagyom itt. Úgy érzem magam itt, mint a gimnáziumban, amikor a már hét hónapja beadott jelentkezési lapon hiába állt a bölcsészkar megjelölés, a fizikatanárnő még mindig fizika-felvételi példákat akart megoldatni velem. Csak az egyetem — nem hízelgésből mondom —, mégsem akármilyen gimnázium, ahol ha látják, hogy nem tetszik, azt vágják a képembe — nem kötelező, akár el is mehetek a... Itt azt mondják, valahogy csak kibírod, ha bekerültél; esetleg megkérdezik: miért jöttem akkor mégis ide, ha ennyire nem tetszik. A válaszként régen kész: sajnós, még emlékszem rá, miért jöttem ide és kénytelen vagyok tapasztalni naponként, nem azért, amit kapok... És idegesít, hogy ennyi erővel kaphathám és csinálhatnám azt is, amiért végül is itt vagyok és nem kapom azt...

♦ Ha nem a magyar irodalom miatt jöttem volna az egyetemre akkor is ezt választanám példának, mint legjellemzőbben hátrányos helyzetű az oktatásban (és az is hátrányos helyzetben van, aki ezt akarja tanulni). Már gimnáziumban érezhető valami. Öt matematika óra, 3—4 óra fizikából, oroszból, történelemből, s emellett volt két óra irodalom és egy óra nyelvtan és heti egy óra művészettörténet. Jól van, mondhatná valaki, de hát magyar szakon, az egyetemen egészen más a helyzet — biztosan. Hát nem egészen...

Lássuk egy másodéves órarendjét számokra lebontva: a 28 előírt órából 11 óra az egyéb tárgyaké (3 (2+1) polgaz., 2 orosz, 2 pedagógia, 2 testnevelés és szintén 2/ művészettörténet), ez az összes órának bő egyharmada; pontosan egymegyede, 7 óra jut a történelemre; 4 óra a nyelvészetre; és összesen 6 óra az irodalomé, ezt részletezem: 2 óra szeminárium, 1 irodalomelmélet, 1 előadás, valamint 2 óra világirodalom. Gyakorlatilag az órásszám kerek egytizede a magyar irodalomé.

Az első órásszám 30-on felül van, de ez a 28 óra is nevésségesen magas más, tudást szolgáló nyugati eszemet 15—20 órához képest (ld. erről Mozgó Világ 1982/1, 115).

Hát nem a heti ösz-vissz 6 óra irodalomért jöttem ide, sőt vita tárgyát képezheti, hogy ilyen feltételek mellett beszélhe-

tünk-e magyar szakról, mint létezéről, mert Magyarországon miért is lenne önálló magyar szak.

♦ Szép sorjában: a magyar-történelem szak jelenlegi formájában igen abszurd képződmény, persze nem abszurdabb pl. a földrajz-történelemnél, mert a magyar szakot nevésséges jelenlegi formájában egy szaknak tekinteni, amikor az irodalom és a nyelvészet külön-külön is igen alapos elmélyülést igényelne. Néha az egyik is soknak tűnik, nemhogy együtt a magyar és világtörténelemmel, ami megint két, szép kis téma. Az elmélyült, megalapozott tudásról e szakon vicces beszélni, pláne olyan feltételek mellett, ahol a kötelező olvasmányok jegyzékét is nehéz végigolvasni és van, aki kijelentette, nagy kacarászás közepette, hogy az egészet úgyis újra kell tanulni, ha tanítani akarunk (arról nem beszéltem, hogyan lehet — lehet-e — vizsgára tisztességesen azt a tárgyat megtanulni, mert témánként mégis más).

♦ Arról persze újabb szemináriumot lehetne tartani, hogy mi a különbség a főiskola és az egyetem között, ha mindkettőn csak tanárképzés van. S ha nem akarok és nem fogok tanítani; részemről is, az egyetem részéről is fölösleges energia befektetés, sok minden más mellett.

♦ Ha valamivel komolyan akarok foglalkozni, az csakis más rovására történhet. Tehet arról valaki is, hogy terve van és ha egyetem alatt nem kezd el velük foglalkozni, utána már csak a nyugdíjaztatás vagy a lottó ötös után kezdhet ilyenhez. Meg kell vární míg eltelik az öt év, hogy legyen egy papír az ember kezében, de ha csak ennyit ér az öt év, akkor meg minek? (Például egyetlen tárgyból sem kapunk e két szakon átfogó képet, mikor tudjuk ezt pótolni?)

Ha eleget teszünk az elvárásoknak, éppen csak arra nem jut idő, amire valóban szükségünk lenne.

♦ A másik emésztő probléma, a tanítás színvonala, örök téma; én úgy érzem, itt inkább a számonkérés színvonaláról lehetne beszélni, az jellemzőbb, úgy hiszem, minden karra. Szerencsére a vizsgázatók közt is érzik néhányan az óriási szakadékot a leadott anyag- és a vizsgakövetelmények közt, így olyan színvonalon is kérnek számon — öt tartják jó embernek és lazának, akit a kollégák legtöbbet piszkálnak; nem hiszem, hogy az a jó tanár, aki könyörtelenül bevasal a diákon minden hülyeséget, mert az tananyag és a diák agya meg mindent bevesz... Az ilyen számonkérő szemlélet kiir-

tása rég elkesített feladataink közt szerepel. Az oktatás színvonalát ugyan nem az U. V.-k száma határozza meg.

♦ Hallom, a minisztériumban elkezdtek dolgozni új, ésszerűbb tanterveken, aminek persze még mindig nem biztos, hogy sok köze lesz a megalapozott, emberi szinten kivitelezhető tudáshoz. Mire ugyanis bevezetik, megint új szükségletek lesznek, és akkor én már a nyugdíjamat fogom számolgatni. Például az egyszakos képzés bevezetése régen elkészült, vagy a kétszakos tanárképzés gyakorlatiasabbá és elvisekelhetőbbé tételé is, (ilyen körülmények között, kinek van mersze hiányolni az alkotó tanárokat a középiskolákból. Németh László és sokan mondták már: az oktatás helyzete nálunk mindig az utolsó között szerepelt a megoldandó problémák sorában. Félek, akkor kezdenek sürgősen cselekedni az illetékesek, amikor valami már visszavonhatatlanul elromlott. Figyelmeztetés az utóbbi néhány nemzedék jeleseinek felőrlődése és lemondása az értékes életéről, alkotásról, mindig valamilyen kicsinyes elvárás teljesítésének a pillanatnyi megfélelés érdekében. A jelenlegi oktatási helyzet nem sok távlatot kínál — szememben —, csupán egyetlen, de az nem kis távlat — a sürgős javulást. Egyszer talán újra a tudásért, s nemcsak a diplomáért mennek majd az egyetemre.

♦ S hogy mégis mit keresek az egyetemen? Diplomát, tudást? ... A fő cél az lenne, hogy tudást, de marad a diploma és ha lesz rá időm, majd megszerzem a tudást is, ha fel nem örlődnek erőm idő előtt. Hogy ezen az egyetemen maradjak és keresek és várok tovább, az az oka, hogy azt jelenleg másutt se találndam meg, csak úgy mint az alkotó munka és a tudás elsajátításának nyugodt egységét sem. Másutt is ennyi energia menne veszendőbe, pláne, ha most még a diplomát se szerezném meg. Legalább erre képezem kell legyen, a többi majd lesz valahogy... És most ez távlat.

♦ A véleményem néhol igen kiélezett — hátha meg tudnak győzni ellenkezőjéről, talán már szeptemberben egy új tantervvel, a tanár és nem-tanár szakos képzés rendezésével. Talán lesznek, akik szintén hozzájárulnak a cikkhez, majd azokkal együtt lesz kirajzolható a jelenlegi helyzet képe, s legalább nem fog úgy tűnni, mintha nem is lennének problémák, vagy, hogy ez csak a diákoké, s a tanárok is megéreznek és bevallanak belőle valamit. Remélem!

(osTOR)

Területi döntő

Az MSZBT Országos Elnöksége által meghirdetett „Negyedszázad az úrkutatásban” című tudománytörténeti vetélkedő területi döntőjét március 25-én rendezték meg a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. A döntőben hét felsőoktatási intézmény csapatai vetélkedtek egymással, a JATE, a SZOTE, a JGYTF mellett a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző kara, a Szarvasi Óvónokképző Inté-

zet, a Nehézipari Műszaki Egyetem Kohó- és Fémipari főiskolái kara, valamint a Kertészeti Egyetem főiskolái kara is benevezett a versenyre.

Színvonalas versengés után első helyezést ért el a József Attila Tudományegyetem csapata, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola pedig a második helyet szerezte meg, így e két csapat került az országos középöntőbe.

Verseny közben a SZOTE csapata